

[Ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen.] problemer omkring tilvejebringelsen af ligevægt i ansættelsesvilkårene vil jeg gerne pege på de problemer, det skaber for tjenestemandsområdet, at der er væsentlige forskelle dels i priser, huslejer og skatter i de forskellige dele af landet, dels i lønningerne på det private arbejdsmarked.

Der har langt tilbage i tiden været knyttet en såkaldt stedtillægsordning til det statslige lønsystem for at tage hensyn til disse forskelligheder. Det var oprindeligt udelukkende husleje- og skatteforskelle, der indgik i grundlaget for stedtillæggets fastsættelse. Men det har i årenes løb vist sig i stadig højere grad nødvendigt at tage hensyn til de lønmæssige forskelle.

Det kniber en gang imellem med at skabe forståelse for disse synspunkter. Og det kan måske ikke undre. Jeg vil derfor gerne fastslå, at regeringen intet ønske har om at bevare stedtillægsordningen en dag længere, end de underliggende pris- og lønmæssige forskelle gør den nødvendig.

Disse forskelle gør imidlertid en stedtillægsordning nødvendig for tiden. Vore erfaringer fra de senere år viser ganske tydeligt dette. Stedtillæggene har vist aldrig udgjort en mindre del af lønningerne, end de gør nu. Vi er altså ret nær ved at være i den situation, at lønnen er den samme over hele landet. Resultatet er ganske tydeligt: under fuld beskæftigelse har staten ikke kunnet rekruttere til en lang række stillinger i hovedstadsområdet, den nordøstlige del af Sjælland og i visse provinsbyer. Det er på længere sigt ikke holdbart, at tjenestemænd i stor udstrækning må forflyttes fra provinsen til København for at gøre tjeneste. Og alligevel har det været vanskeligt at fastholde arbejdskraften i hovedstadsområdet.

Staten har med andre ord været på vej til ensartede lønninger på en sådan måde, at lønningerne i provinsen som helhed ikke volder konkurrencemæssige vanskeligheder for staten, hvorimod det har været vanskeligt at rekruttere i nogle få dele af landet.

Man kunne også tænke sig udviklingen kørt over i den anden grøft: at staten betalte, hvad vi kan kalde hovedstadslønninger i hele landet. Og jeg har faktisk indtryk af, at det er, hvad en del af modstanderne mod stedtillægsordningen ønsker.

Jeg må imidlertid afvise en sådan tanke af to grunde: for det første ville det indebære en merudgift for statskassen på adskillige hundrede mill. kr., og for det andet ville erhvervslivet med rette kunne rette bebrejdelser mod staten for lønføring, hvis statens provinslønninger hævedes med flere tusinde kroner.

Man kan være utilfreds med, at der er disse store lønforskelle på det private arbejdsmarked. Det vil imidlertid være en umulig opgave for staten at bringe denne forskel ud af verden. Men jeg vil da gerne tilføje, at staten — også efter den foreslåede stedtillægsordning — over en betragtelig modererende indfyldelse. Forskellen mellem statens lønninger i hovedstaden og provinsen vil fortsat være adskilligt mindre end på det private arbejdsmarked. Vi må så håbe, at ansættelsesvilkårene vil vise sig at være konkurrencedygtige i hovedstadsområdet — for at de er konkurrencedygtige i provinsen, det viser alle hidtidige erfaringer.

Teknikken i den foreslåede stedtillægsordning er den, at der til grundlønningerne ydes et stedtillæg på 5 pct. i seks større provinsbyer; i Nordøstsjælland er tillægget 10 pct. og i hovedstadsområdet 15 pct. Der er imidlertid ikke i den foreliggende lønstatistik m. v. nogen begrundelse for at bibeholde en forskel på op til 15 pct. for de noget højere lønninger. Det foreslås for disse lønninger at lade stedtillægget udgøre samme kronebeløb på en række løntrin og derefter at aftrappe tillægget, således at det helt bortfalder for lønninger omkring 60.000 kr.

Disse stedtillæg forudsættes reguleret på linje med grundlønningerne i forslaget § 2.

Jeg kan imidlertid godt forstå, at man ikke mindst i provinsen ønsker at have det bedst mulige grundlag for de stedtillægsforskelle, som er nødvendige, og derfor har jeg også fulgt kommissionens henstilling om at tilvejebringe en prisgeografisk undersøgelse, som sammen med en mere differentieret lønstatistik kan danne et egnet grundlag for en dybtgående revision af hele stedtillægsordningen. Danmarks Statistik er anmodet om at gå i gang med den prisgeografiske undersøgelse, og jeg forventer, at opgaven gives høj tidsmæssig prioritet.

Indtil resultaterne af en sådan under-